

Børn som pårørende til psykisk syge og misbrugere.

Projektets titel:

- Børn af misbrugere og eller sindslidende skal hjælpes i nærmiljøet –
- i hverdagen og i tide!

På vegne af BoPaM – "Landsforeningen til støtte for Børn og Pårørende af Misbrugere" fremsender jeg ansøgning til Satspuljen i håb om, at I finder vores initiativ interessant og støtteberettiget.

Mange børn omsorgssvigtet – og en stor del af dem har forældre med misbrug og eller sindslidelser. Den seneste tids mange ulykkelige børnesager har vist hvor kolossalt stort behovet er for at gøre noget for samfundets mest sårbare børn. Vi ved, det kan være svært at se tegnene på, at et barn lever i en dysfunktionel familie med komplekse og tunge problematikker som familierne oftest forsøger at hemmeligholde, og derfor ønsker vi, at opkvalificere skolelærere og SFO pædagoger til at spotte tegnene på omsorgssvigt, vanrøgt og mistrivsel som ofte er et vilkår under disse børns opvækst. Alt for mange børn af misbrugere og eller sindslidende forældre ekskluderes fra fællesskaber pga. familiernes tunge problematikker, dette kan resultere i de opsøger ligesindede i negative sociale miljøer.

Ved at undervise skolelærere og pædagoger i vores specielle viden og erfaring om misbrugerramte familier, og ved at italesætte tegnene på familiernes ganske komplekse problematikker, vil skolelærere og pædagoger få indsigt i og mod på at gribe aktivt ind til hjælp og støtte for det enkelte barn, både hvad angår det akutte tiltag som det at observere – indsamle fakta og formulere en underretning til socialforvaltningen ved mistanke om omsorgssvigt/overgreb, således at ikke flere børn udsættes for den skæbne, som efterhånden dagligt gengives i medierne.

Med dette projekt ønsker vi at viderebringe vores viden og metoder til folkeskolerne. Metoder som er afprøvede igennem mange år bl.a. i projekt VejleModellen. Det er vigtigt, at skolerne besidder den rette viden og får kendskab til helt konkrete metoder til at hjælpe de udsatte børn, og som sikrer børnene bedre vilkår for fremtiden. Vores ekspertise består i, at vi hos BoPaM er et team, hvis baggrund relaterer sig til misbrug. Vi er selv børn af misbrugende forældre, og vi ved hvor stor en betydning den rette hjælp og at hjælpen gives i tide - har!

Vi ønsker:

1. At opkvalificerer folkeskolelærere og SFO pædagoger til at opfange tegnene på omsorgssvigt. Projektet løber på to skoler over 2 år.
2. At metodeudvikle en vejledning til resten af landets folkeskoler og udbrede projektets erfaringer ved hjælp af undervisning, artikler, foredrag og vejledning.

Vi har i den forbindelse et eksternt finansieringsbehov på 1.249.000 kr.

BoPaM har netop modtaget donationer fra:

Sascha Fonden 100.000 kr.

Lauritzen Fonden 20.000 kr. som BoPaM modtager ved projektets start.

BoPaM afventer svar på flere ansøgninger fra private fonde.

BoPaM modtog Børnesagsprisen 2010 på baggrund af organisationens innovative arbejde med børn og pårørende til misbrugere.

Jeg formand for BoPaM, Bodil Neujahr blev optaget i Kvindernes Blå Bog 2011 pga. min indsats for børn i misbrugsfamilier og er desuden bestyrelsesmedlem i Vejle Udsatteråd / udsatte kvinder og børn og bestyrelsesmedlem i Vejle Frivilligråd hvor jeg forsøger at åbne de frivillige organisationers øjne for, at børn og unge i kommuner har brug for tilbud målrettet dem hvis de skal magte at bryde de negative familiemønstre som, i nogle familier, har eksisteret igennem flere generationer.

Netop i dag har jeg modtaget en opringning med besked om at Benny Andersen Prisen bliver tildelt BoPaM/ mig. Dette må dog ikke offentliggøres før efter den 20. marts 2012 hvor jeg vil få prisen overrakt på Bygholm Slot i Horsens af Benny Andersen selv.

Venlig hilsen
Bodil Neujahr
Formand
Tlf. 20866905.

bodil.neujahr@bopam.dk

Parkvej 1A.
7100 Vejle.

PS. Desværre er BoPaM's hjemmeside pt. nedlagt da vi arbejder på en helt ny som er både mere informativ og overskuelig. De 10.000 kr. som følger med Benny Andersen Prisen har vi i bestyrelsen øremærket til udvikling af den nye hjemmeside.

Bilag

- Uddybende projektbeskrivelse.
- Uddybende budget.
- Tidsplan
- Materialer om Børnesagsprisen og Kvindernes Blå Bog
- Vedtægter.
- Dr.med. Preben Brandts tekst til BoPaM's hjemmeside – børn.doc.
- Det Limbiske Systems betydning for børns sunde udvikling.

Tidligere har jeg taget initiativ til og været leder af 2 projekter "VejleModellen" Projektbeskrivelse -evaluering og regnskab for "VejleModellen" findes på www.vejlemodellen.dk
"Nye metoder for den frivillige sociale indsats, til hjælp og støtte af børn og pårørende i misbrugerramte familier."
Rapport og regnskab for projektet er vedhæftet ansøgningen.

Indledningsvis ønsker jeg at fortælle, at vi i BoPaM ved, at mange sindslidende aldrig får en psykiatrisk diagnose fordi deres misbrug overskygger symptomerne.

At mange sindslidende benytter alkohol og stoffer til at medicinere sig selv, for at undgå den lægeordnede psykofarmakas mange bivirkninger.

I mit arbejde på den lukkede psykiatriske afdeling på Kolding Sygehus har jeg mødt patienter med psykoser forårsaget af alkohol – stoffer og medicin. Iblandt disse patienter var mennesker som udviklede sindslidelser fx depression og angst sygdomme pga. misbrug.

Andre blev udskrevet til medicinske afdelinger uden en psykiatrisk diagnose.

Som støttekontakt person ved socialpsykiatrien hos Vejle Kommune oplevede jeg sammenfald hos sindslidende og misbrugere.

De færdedes i de samme miljøer og de dannede ofte par.

Derfor er vi i BoPaM bekendte med at misbrug og sindslidelser er ganske komplekse problematikker som ofte optræder sammen og vi er vant til at arbejde med disse.

Ligesom vi kender til og arbejder med de skader børn af misbrugere og eller sindslidende udvikler så som:

Føtalt Alkohol Syndrom –

Det Limbiske System -

PTSD -

Spiseforstyrrelser – Sindslidelser - Angst og depression –

Hukommelses og koncentrationsbesvær.

Alkoholskader på fosterets hjerne.

Også kaldet "den emotionelle hjerne" Hjerneskader pga. omsorgssvigt og overgreb.

Pga. traumer i barndommen.

Familieambulatoriernes målgruppe er børn før skolealderen.

Når et FAS / FAEbarn har nået skolealderen er det uhyre vanskelig for fx pleje og adoptivforældre at finde vejledning, støtte og hjælp til opgaverne med det hjerneskadede barn.

Nyere hjerneforskning viser børns hjerner ikke udvikler sig normalt når - Det Limbiske System (Den Emotionelle Hjerne) - bliver understimuleret vokser det ikke til normalstørrelse.

Derfor er det uhyre vigtigt barnet bliver stimuleret i fx vuggestue, børnehave og skole.

Dette er hvad vores projekt handler om.

Projektets titel:

- Børn af misbrugere og eller sindslidende skal hjælpes i nærmiljøet –
 - i hverdagen og i tide!

Projektets formål:

Vi ved, at mange børn omsorgssvigtet – en stor del af dem lever i familier med misbrug og eller sindslidende forældre.

Vi ved, det kan være svært at se tegnene på, at et barn lever i en tung og dysfunktionel familie, og derfor ønsker vi, at opkvalificere lærere og pædagoger til at kunne spotte de tidlige tegn på omsorgssvigt, vanrøgt og mistrivsel. Ved at undervise lærerne og pædagoger i viden og erfaring omkring misbrug og sindslidelserne der er risiko for pga. misbrug eller sindslidelser som ofte medfører misbrug skal det give dem indsigt i og mod på den nødvendige underretning til socialforvaltningen ved mistanke om omsorgssvigt/overgreb, således at ikke flere børn udsættes for den skæbne, som efterhånden dagligt gengives i medierne.

Projektets overordnede formål er at sikre, at disse børn af misbrugere og eller sindslidende får hurtig hjælp og ikke bliver tabt i systemet, efterladt alene og uden hjælp.

Projektets formål er todelt:

1. Uddannelse af folkeskolelærere og SFO pædagoger
2. Metodeudviklingsprojekt der skal implementere denne viden til resten af skolen og til folkeskoler i hele Danmark

Folkeskolelærere og SFO pædagoger skal uddannes til at se og genkende tegn på omsorgssvigt, vanrøgt og mistrivsel. Uddannelsen tager afsæt i BoPaMs erfaringer og arbejdsmetoder vedrørende børn og pårørende til misbrugere og eller sindslidende. Formålet er, at lærere og pædagoger bliver bedre til at opfange tegn på omsorgssvigt/overgreb og rustet til at iværksætte en underretning til socialforvaltningen, således at ikke flere børn lider overlast pga. berøringsangst med området eller dårlig kommunikation med kommunen.

Metodeudviklingsprojektet består i, at folkeskolerne udarbejder en fast procedure for, hvordan de griber ind overfor de børn der udsættes for omsorgssvigt, vanrøgt og mistrivsel. På baggrund af deres viden fra uddannelsesforløbet iværksættes der en procedure, som implementeres i skolens organisation.

Metodeudviklingsprojektet består i øvrigt også i at få etableret et tæt samarbejde med socialforvaltningen, så der kan iværksættes en tidlig indsats for de børn som skulle have behov herfor, og sikre, at der faktisk også sker noget til gavn for barnet.

Vi har alle et ansvar!

Baggrund for projektet:

Nedskæringerne i folkeskolerne har betydet, at mange specialklasser er blevet nedlagt. De børn, der har haft behov for at være i specialklasse, er tilbage i de almindelige klasser, hvor de har svært ved at fungere – både fagligt og socialt. Disse børn risikerer at blive overset. Rigtig mange folkeskolelærere og SFO pædagoger formår ikke at hjælpe de elever, der har behov for ekstra hjælp i tide. Især hvad angår underretninger til socialforvaltningerne halter det.

Særligt i risiko er børn af misbrugende og eller sindslidende forældre. Alkoholproblemer hos forældre er et hovedproblem i en stor del af de børnesager, som kommunernes familieafdelinger behandler. Ifølge en analyse fra Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA) skønner forvaltningsledere, at i over halvdelen af børnesagerne er forældrenes alkoholmisbrug en del af problemkomplekset. Alligevel bliver alkoholproblematikken hverken set eller undersøgt, konkluderer CASA i sin rapport "Alkoholproblemer i børnefamilier".

Forældres misbrug og eller sindslidelse har store konsekvenser for børnenes sunde udvikling. Med en tidlig indsats i skolerne kan vi hjælpe børnene, sikre det enkelte barns trivsel og give det mulighed for at bryde den sociale arv og klare sig længere og bedre i uddannelsessystemet. Uddannelse og en fast procedure til, hvordan skolerne griber disse problemstillinger an, er en måde at løse det på.

Præsentation af ansøger:

Landsforeningen til støtte for Børn og Pårørende af Misbrugere - BoPaM er stiftet i 2007.

BoPaM sætter fokus på konsekvenserne af misbrug for misbrugernes børn herunder de psykiske og fysiske skader, der påføres børn og pårørende af misbrugere og eller sindslidende. Foreningen henvender sig til familier og pårørende af misbrugere, samt voksne, der vil sikre sin familie bedre vilkår, end vedkommende selv havde som barn. BoPaM adskiller sig fra mange andre frivillige organisationer på det socialpædagogiske område ved, at foreningens støtte tager afsæt i konsekvenserne for især børnene. BoPaM tager således afsæt i hele familien og ikke kun afsæt i misbrugerens og eller den sindslidendes egne behov for behandling eller i anbringelse af et konkret barn.

Med dette projekt ønsker vi at viderebringe vores viden og metoder til folkeskolerne. Det er vigtigt, at skolerne besidder den rette viden og konkrete metoder til at hjælpe de udsatte børn, som sikrer børnene bedre udviklingsvilkår for fremtiden – både hvad angår - livskvalitet og uddannelsesmæssige forudsætninger.

Vores ekspertise består i, at vi hos BoPaM er et team, hvis baggrund relaterer sig til misbrug.

Vi er selv børn af misbrugende forældre, og vi ved hvor stor en betydning det har at finde hjælp i nærmiljøet – i hverdagen og i tide!

Ud fra vores viden og metoder vil vi undervise folkeskolelærere og SFO pædagoger i konkrete metoder og værktøjer, der hjælper dem til at få implementeret en fast procedure i skolesystemet, til hvordan der gribes ind over for omsorgssvigt/overgreb.

BoPaM modtog Børnesagsprisen 2010 på baggrund af organisationens innovative arbejde med børn og pårørende til misbrugere. Om udnævnelsen skriver Børnesagens Fællesråd blandt andet:

”Det er prisværdigt at I med BoPaM gør noget for de udsatte børn, unge og andre pårørende, der er ramt af et misbrug i familien. I har fokus på hele familien og ikke kun afsæt i misbrugerens egne behov for behandling.”

Jeg formand for BoPaM, Bodil Neujahr blev optaget i Kvindernes Blå Bog 2011 pga. min indsats for børn i misbrugsfamilier og er desuden bestyrelsesmedlem i Vejle Udsatteråd / udsatte kvinder og børn og bestyrelsesmedlem i Vejle Frivilligeråd.

”Børn af misbrugere er svære at hjælpe, eller rettere – er svære, at få lov til at hjælpe. Det kræver behandlere med menneskelig indsigt og storsind – samt megen psykologisk viden”

Den 20. marts 2012 vil jeg få overrakt Benny Andersen Prisen på Bygholm Slot i Horsens. BoPaM's medlemmer har indstillet både BoPaM som organisation og mig som formand og stifter.

Projektets målgrupper:

Primærmålgruppe: Børn af misbrugere og eller sindslidende i folkeskoler, folkeskoleelever i alderen 6 – 17 år, som er omsorgssvigtede, vanrøgtede, misbrugte eller i risiko herfor.

Sekundær målgruppe: 20 folkeskolelærere og 10 SFO pædagoger. Pilotprojektet tager udgangspunkt i 2 konkrete folkeskoler.

Projektets indhold, arbejdsmetoder og hovedaktiviteter:

Som tidligere nævnt består projektet af to vigtige dele:

1. Uddannelse af folkeskolelærere og SFO pædagoger.
2. Metodeudviklingsprojekt der tilsigter implementering af en fast procedure for, hvordan underretninger håndteres på folkeskoler.

Samlet skal de to dele udgøre et tiltag der forbedrer børnenes vilkår og generelle trivsel.

1. del: Uddannelse af folkeskolelærere og SFO pædagoger:

Uddannelsen tilbydes i første omgang til 2 deltagende folkeskoler. Uddannelsen består af 20 moduler. Hvert modul indeholder forskellige områder, der tilsammen ruste lærerne og SFO pædagogerne til at holde øje med tegn på omsorgssvigt og at handle på dem.

Der undervises i 2 moduler ad gangen. Til hvert af de to moduler, der tages ad gangen, afsættes der 3 undervisningstimer af 40 minutter.

Metoderne er baseret på vores viden og erfaring med børn og pårørende i misbrugende familier.

I disse familier forekommer der ofte sindslidelser fx depression og angstrelaterede sygdomme.

Nogle forældre har misbrug pga. en udiagnosticeret sindslidelse mens andre sindslidende medicinere sig selv med alkohol og eller stoffer.

Undervisningen har både et teoretisk og et praksisorienteret udgangspunkt. I uddannelsesforløbet vil lærerne og SFO pædagogerne blive introduceret for forskellige aktiviteter og opgaver.

Der vil være workshops, aktiviteter, øvelser og opgaver igennem hele uddannelsesforløbet. Undervisningen tilrettelægges praksisorienteret og tager udgangspunkt i lærernes egen hverdag. Der vil løbende indgå eksempler på og diskussion af, hvordan arbejdet kan gribes an i praksis. Fokus vil ligge på dilemmaer og problematikker i arbejdet med henblik på diskussion, problemdefinerings og løsningsforslag. Målet er, at undervisningen skal give brugbare løsninger til konkrete problemstillinger – kontakten og arbejdet med børn af misbrugere i dagligdagen.

Uddannelsen skal sikre at personer der arbejder med børn, ved hvilke signaler de skal være opmærksomme på, hvilke redskaber der kan anvendes og hvilke muligheder for handling der kan iværksættes – og samtidigt sikre at det faktisk også bliver gjort.

Se bilag for en fuld beskrivelse af uddannelsen og de enkelte moduler.

2. del: Metodeudviklingsprojekt: implementering af en fast procedure for, hvordan underretninger håndteres på folkeskoler:

Hvordan får vi etableret en procedure for underretning, der virker efter hensigten?

På baggrund af den viden lærerne og pædagogerne har opnået skal der udarbejdes en procedure, der implementeres i skolen. Skolernes daglige rutine er væsentlig – skal underretning på skemaet, må det tilpasses organisatorisk på en måde, der er realistisk for lærerne at udføre. Der er med andre ord tale om en organisationsændring i skolesystemet, der skal sikre de bedste vilkår for børn i uddannelsessystemet. Metoderne udvikles med udgangspunkt i 2 skoler.

Arbejdet tager afsæt i lærernes erfaringer med underretning på skolen:

Hvad er der tidligere blevet gjort?

Hvad er erfaringerne? Virker det? Hvorfor – hvorfor ikke?

Hvad skal der til, for underretningen finder sted?

Hvordan sikrer vi, at det bliver en fast del af skolens opgaver?

Hvordan kan arbejdet organiseres bedst på den enkelte skole?

Hvordan kan vi afhjælpe den psykiske belastning det er for en lærer at indberette?

Hvordan kan samarbejdet med Socialforvaltningen tilrettelægges?

Hvordan sikrer vi opfølgning på indberetningerne?

M.v.

Med afsæt i den viden lærerne og SFO pædagogerne i modulerne har opnået, er næste skridt at få udarbejdet en procedure for, hvordan underretninger for fremtiden skal håndteres på den enkelte skole.

Når lærerne og SFO pædagogerne har været igennem alle 20 moduler, er de rustede til at give sig i kast med projektets problemstillinger. Der skal udarbejdes en procedure for, hvordan underretninger for fremtiden skal håndteres på den enkelte skole.

På hver skole nedsættes et arbejdsudvalg bestående af nøglepersoner, der er overordnet ansvarlige for udviklingsarbejdet. Udvalget på hver af de repræsentative skoler består af:

- Mindst 3 folkeskolelærere
- Mindst 2 SFO pædagoger
- 1 sundhedsplejerske
- 1 skolepsykolog
- Mindst 3 repræsentanter fra socialforvaltningen
- Skoleledelsen

Metoderne implementeres og der udarbejdes et metodekatalog der kan bruges på andre skoler i hele landet, og i det videre arbejde for at formidle projektets resultater.

Se bilaget for en fuld beskrivelse af metodeprojektet.

Projektets succeskriterier:

Ved projektet afslutning:

- Fast procedure for indberetning er implementeret på 2 folkeskoler, og vellykkede metoder hertil er udviklet.
- 80 % af lærerne og pædagogerne siger, at de har opnået væsentlig større kompetencer i at spotte et omsorgssvigt.
- 75 % af lærerne og pædagogerne har lyst til og mod på at intervenere.
- Konkrete metoder til et velfungerende samarbejde mellem folkeskoler og socialforvaltning foreligger til inspiration for folkeskoler i hele landet.

Projektets overordnede formål er:

At sikre, at børn af misbrugere og eller sindslidende får hurtig hjælp –

At de ved hvor de kan henvende sig og ikke bliver tabt i systemet –

At børnene ikke bliver efterladt alene og uden hjælp.

9 Pårørende af Misbrugere

Tidsplan:

Projektperioden er 1. Juli 2012 til 31. Juni. 2014, en udførlig tidsplan er vedhæftet.

Finansiering:

Projektet kræver en ekstern finansiering på i alt 1.249.000 kr. for hele projektperioden. Et udførligt budget er vedlagt, hvori de poster hvortil der søges bidrag til fremgår.

Organisering og samarbejdspartnere:

Projektleder, Bodil Neujahr fra BoPaM.	Projektleder og overordnet ansvarlig for projektet. Yder konsulentbistand til udviklingsarbejdet. Står for uddannelsen af lærere og pædagoger.
Administrativ medarbejder.	Økonomisk administration.
Skoler: lærere og pædagoger.	Deltager i uddannelsen og udvikling og afprøvning af metoder.
Ekstern organisationskonsulent.	Ekstern konsulentbistand til skolerne i forbindelse med ændringer i organisationen inden for arbejdsmiljø i relation til projektet.
Sagsbehandlere fra Socialforvaltning.	Udvikling og afprøvning af metoder.
Ekstern evaluering.	Rune Løgstrup (cand. Scient. adm.) fra projekter.nu ApS
Styregruppe: Ledelsen fra de 2 skoler. Bodil Neujahr fra BoPaM. Ledelse fra Socialforvaltning. Lærer og pædagog repræsentant. Sagsbehandler repræsentant fra Socialforvaltning.	Sparring for projektleder. Problemknusere. Sikre fremdrift. Sikre en velfungerende proces på overordnet plan.

Forankring af projektresultaterne:

Efter projektet er de udviklede metoder implementeret på 2 folkeskoler.

Således kører projektets aktiviteter automatisk videre på disse skoler uden ekstern støtte og er blevet en del af dagligdagen på skolerne.

Der er efter projektet udviklet metoder, der formidles i en evalueringsrapport udført af eksterne evaluatore og en how-to-do-manual, der foreskriver helt konkret, hvordan andre skoler kan gå i gang med lignende projekter.

Resultaterne vil derfor blive implementeret på andre skoler i hele landet.

Der holdes oplæg på skoler i hele landet om projektets resultater, hvilket skal få andre skoler til at gå i gang og således udbrede projektets resultater.

Bilag 1: Modulopbygning undervisning af folkeskolelærer.

Modul 1 og 2:	Forskelle på forbrug og misbrug
Modul 3 og 4:	Personligheder der udvikler misbrug og eller sindslidelser i forbindelse med misbrug og hvorfor dette sker
Modul 5 og 6:	Hjernepåvirkninger
Modul 7, 8, 9 og 10:	Konsekvenserne for familien – især for børnene
Modul 11 og 12:	Børnenes signaler
Modul 13 og 14:	Samfunds- og mediepåvirkning
Modul 15 og 16:	Konsekvenser for børn af misbruges og sindslidendes teen og ungdomsliv
Modul 17 og 18:	Konsekvenser for børn af misbruges og sindslidendes voksenliv og for tredje generation
Modul 19 og 20:	Familierådslagning og netværksrådslagning

Modul 1 og 2:

Lærerne introduceres for forskellige former for misbrug og de sindslidelser der typisk optræder i forbindelse med misbrug.

Der lægges vægt på at der skelnes mellem forbrug og misbrug. Hvornår er der decideret tale om et misbrug? Undervisningen vil blandt andet bestå af debat og diskussion af generelle kendetegn på misbrug, holdninger, meninger, fordomme og dysfunktionel voksenadfærd. Dette særligt med udgangspunkt i samfundets opfattelse af familierne og hvordan dette påvirker misbrugerramte familier.

Vi har fokus på at skelne mellem fordomme/fejltolkninger og konkret viden om misbrug – herunder de mest almindelige sindslidelser i forbindelse med misbrug.

Derudover bliver lærerne og SFO pædagogerne bedt om at diskutere deres holdning og oplevelse af hvordan de oplever samarbejdet med socialforvaltningen.

Vi tager fat på problemstillinger der kan opstå i mellem fx skolen, sagsbehandleren i forvaltningen og familien.

Modul 3 og 4:

Allerede i en tidlig alder, kan misbruget forudsiges hos nogle mennesker. Vi vil her have fokus på de tegn der i den forbindelse kan optræde. Her skal lærerne og SFO pædagogerne lære om hvordan der arbejdes på en forebyggende indsats.

Misbrug præger mennesker forskelligt. Vi vil arbejde med fællestræk for både mænd og kvinder.

- Hvem udvikler misbrug?
- Hvordan misbruget opdages tidligt
- Adfærdstegn på misbrug
- Misbrugets præg på mennesket
- Misbrug hos sindslidende og eller pga. sindslidelse

Modul 5 og 6:

Til disse moduler vil lærerne og SFO pædagogerne få indblik i hjernepåvirkninger hos misbrugeren og hos barnet.

Hos misbrugeren er der tale om flere dele af hjernen som tager skade. Misbrugeren kommer bl.a. til at mangle Dopamin (også kaldet hjernens glædesstof), hvilket har stor betydning for menneskets humør og sindstilstand.

Vi fokuserer på den verbale og nonverbale samtale – også samtalen med børnene.

Det er uhyre vigtigt at kende til børnenes måde at kommunikere på og at børnene generelt mangler sprog for at udtrykke tanker og følelser. Lærerne og SFO pædagogerne vil opnå viden omkring hvordan børnene giver udtryk for deres tanker og følelser. Hvordan og hvorfor de adskiller sig fra andre børn.

For ikke at fejltolke elevernes tegn, arbejder vi med konkrete eksempler fra virkeligheden – det være sig igennem film og observationer.

Særlig arbejder vi med de påvirkninger eller mangel på samme, som børns hjerner udsættes for.

Emnerne kan inddeles således:

- Føtal Alkoholsyndrom (FAS og FAE) medfødte hjerneskader
- Det Limbiske System (Den emotionelle hjerne)
- Den verbale og nonverbale samtale
- Børnene læser mennesker anderledes
- Børnenes generelle utryghed og mistillid

Modul 7 og 8:

De psykiske forandringer hos misbrugeren:

- Misbrugets 3 levestadier
- Den Psykiske og den medicinske påvirkning – herunder manipulation og humørsvingninger.

Fysiske forandringer hos misbrugeren:

- Kendetegn
- Kort om hvordan kroppen påvirkes
- Kort om medicinering og ernæring af misbrugeren.

Modul 9 og 10:

Misbrugerenes den sindslidendes tænke måde påvirker resten af familien, og den måde hvorpå familien handler ud fra. Her er tale om mønstre som især påvirker børnene til en anderledes adfærd.

- Følelsesmæssige - sociale og psykiske forandringer.

Til disse moduler vil lærerne og SFO pædagogerne arbejde med mindre opgaver, der præsenteres for holdet.

De vil bl.a. få til opgave at skulle agere ud fra de kendetegn der er gældende for både misbrugere og pårørende. Dette skal hjælpe dem til at forstå hvordan hverdagen ser ud i de ramte familier.

Modul 11 og 12:

Misbrugerramte familier set indefra: roller, opgaver og ansvarsfordeling. Vi går dybere ind i familiens hverdag. Hvordan ændringer og tidlig indsats kan hjælpe både barnet og familien som helhed. Lærerne og SFO pædagogerne lærer om de konsekvenser der er ved at være barn i en misbrugerramt familie. Herunder adfærdsforandringer, traumer og psykiske lidelser.

Med udgangspunkt i cases fra virkeligheden i øvrigt skal kursisterne finde de rette metoder og træffe de rette valg. Analysere og reflektere ud fra bl.a. konkret stillede spørgsmål, som kursisterne skal forholde sig til.

Modul 13 og 14:

Medierne påvirker børnene mere end vi tror!

Måden hvorpå misbrugerramte familier bliver mødt og omtalt i samfund og medier har store konsekvenser for børnenes selvopfattelse. Børnene ekskluderes fra sociale sammenhænge, de stigmatiseres – de oplever at blive set og mødt symbiotiske med deres forældres tunge og komplekse problematikker.

Mange børn vil derfor ikke fortælle om hvordan det går der hjemme.

Lærerne og SFO pædagogerne får til opgave at udarbejde aktiviteter og måder at imødekomme børnenes behov. Det være sig eksempelvis:

- Tillidsøvelser
- Samarbejdsøvelser
- Historiefortælling
- Hensyntagen til barnets (periodevise)sårbarhed

Modul 15 og 16:

Det kan være svært at forstå en helt almindelig teenager. Her fokuserer vi på at skelne mellem normale teenageradfærd og adfærd der er begrundet i et hverdagsliv i en stærkt dysfunktionel familie.

Teenagere påvirkes nemt af og spejler sig i omgivelserne. Der er derfor behov for en ekstra indsats over for de unge, der ikke gerne skulle følge samme spor som den eller de misbrugende familiemedlemmer. Til disse moduler arbejdes der således på at udpege og holde øje med disse udsatte unge. Vi ser på:

- Valg af interesser og omgangskreds
- Valg/fravalg af kærester
- Valg/fravalg af uddannelse

Modul 17 og 18:

Hvad sker der med børnene når de bliver voksne? Vi lærer om betydninger og konsekvenser i voksenlivet. Hvad skal vi være opmærksomme på ved den tredje generation? Lærerne og SFO pædagogerne skal her udarbejde forslag til:

- Forebyggelse
- Efterværn.
- Metoder til opfølgning
- Hvad med de børn/familier der ikke vil hjælpes?

Lærerne og SFO pædagogerne skal ydermere:

- Lære at grænse - for disse unge - imellem at være personlig og privat - er anderledes
- Overholde og respektere tavshedspligten
- Underrette socialforvaltningen når der er behov herfor samt ved mistanke om omsorgssvigt.

I den forbindelse undervises kursisterne i Servicelovens bestemmelser om underretningspligt jf. §§ 152-154.

Modul 19 og 20:

Disse moduler markerer kursets afslutning. Formålet med disse to moduler er todelt. Første fokus vedrører den rolle som læreren fremover vil skulle varetage. Derudover hvordan der fastholdes et godt tværfagligt samarbejde med især socialforvaltningen.

Der undervises i konfliktteori og konfliktteoretiske redskaber.

Derudover indføring i relevant pædagogiske teori og praksis i forhold til målgruppen.

Lærerne og SFO pædagogerne vil blive bedt om forslag til emner og dilemmaer. Hvad er svært for mig?

Bilag 1: Metodeudvikling, procedure

Status pt:

Afdækningsarbejde: Gode og dårlige erfaringer og barrierer afdækkes. Hvordan er proceduren på vores skole? Hvordan har lærerne og pædagogerne det med at indberette? Hvordan griber man det an? Hvad/hvorfor fungerer det? Hvad/hvorfor fungerer det ikke? Hvad er svært? Hvordan følges der op? Osv.

Afdækning af samarbejdet med Socialforvaltningen og andre aktører.

Output: rapport, der sendes i høring hos de øvrige lærere og pædagoger. Der følges op på høringen.

Fremtiden:

Udarbejdelse af forslag til, hvordan arbejdet med indberetningerne på den enkelte skole kan forbedres.

Hvordan kan skolerne organisatorisk indrettes, så indberetninger bliver en naturlig del af lærerens og pædagogens arbejde? Hvordan sikrer vi, at lærerne og pædagogerne har lyst til og mod på at indberette. Udarbejdelse af forslag til, hvordan samarbejdet med Socialforvaltningen kan forbedres.

Output: projektplan for, hvordan afprøvningsdelen på de 2 skoler skal forløbe.

Introduktion af projektet til medarbejdere på skoler og Socialforvaltning:

Afholdelse af temamøder, hvor centrale lærere, pædagoger og sagsbehandlere fra kommunen introduceres til det kommende arbejde med afprøvning af metoder. Deres rolle og ansvar under afprøvningsfasen gøres klar for dem.

Output: notat med tydelig ansvars og rollefordeling.

Afprøvning:

Afprøvning af ny procedure på de 2 skoler. De konkrete forslag til organisationsændring og fremgangsmåde afprøves på skolen.

Output: dokumentation for evalueringsrapporten.

Opsamling:

Evalueringsrapport af arbejdet.

Output: evalueringsrapport inkl. how-to-do-manual.

Arbejdsudvalget får input fra de øvrige lærere og pædagoger på skolen gennem spørgeskemaer, der deles ud, og via temamøder.

Venlig hilsen
Bodil Neujahr
BoPaM

Børn og Pårørende af Misbrugere